

Vlaams
Parlement

vergadering **C12**
zittingsjaar 2014-2015

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 7 oktober 2014

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van de heer Piet De Bruyn tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het creëren van nabije natuur – 67 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van de heer John Crombez tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over bescherming van de kustpolders – 74 (2014-2015)	6
VRAAG OM UITLEG van de heer Stefaan Sintobin tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de stand van zaken van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen naar aanleiding van de conclusies van een VITO-studie over de evolutie van het ruimtebeslag in Vlaanderen tijdens de periode 1990-2010 – 79 (2014-2015)	8
VRAAG OM UITLEG van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de ontwikkeling van het Mestactieplan (MAP) 5 – 97 (2014-2015)	
VRAAG OM UITLEG van de heer Ludo Van Campenhout tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de waterkwaliteit in Vlaanderen – 100 (2014-2015)	12
VRAAG OM UITLEG van mevrouw Michèle Hostekint tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de evaluatie van waterscans bij beschermde drinkwaterabonnees – 51 (2014-2015)	18

VRAAG OM UITLEG van de heer Piet De Bruyn tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het creëren van nabije natuur – 67 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, een recente bevraging door Natuurpunt – voor zover we niet allemaal lid zijn van Natuurpunt, kennen we Natuurpunt als de grootste ledenvereniging van het land die zich onder andere bezighoudt met promotie van natuur in de meest brede zin – onder 10.000 leden en 5000 niet-leden van de vereniging, bracht aan het licht dat 9 op de 10 ondervraagden natuur op wandelafstand van hun eigen woonomgeving belangrijk vinden als bron van rust en inspiratie. Het zijn trouwens bevindingen die in de lijn liggen van wat al eerder is bevroegd en wat we met z'n allen spontaan aanvoelen.

Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) formuleerde een aantal jaar geleden groennormen om een planning op lange termijn mogelijk te maken. De bedoelde richtnormen bestaan uit twee aspecten. Vooreerst een globale streefnorm, uitgedrukt als een ideaal aantal vierkante meter per inwoner, afhankelijk van de grootte van de bebouwde buurt. En daarnaast normen die preciseren op welke maximumafstand het groen zich voor elke inwoner mag bevinden, in functie van het soort groen. Een buurtparkje is iets anders dan een groot stadspark. Decretaal verankerd zijn ze niet, het gaat om richtcijfers.

De minister voorzag in 2013 in projectsubsidies voor een aantal groene projecten die onder de noemer 'nabij groen' kunnen vallen. Vier 'Groen in de Stad'-projecten werden gesteund in het kader van Vlaanderen in Actie (ViA), er werden vijf nieuwe bebossingsprojecten opgestart, voornamelijk in het eerder bosarme westelijke deel van Vlaanderen, een handvol jeugdgroepen kreeg budget om hun terreinen in te groenen en avontuurlijk te maken.

Minister, de groennormen zijn tot nu toe niet decretaal verankerd. Hebt u plannen om dit te wijzigen? Waarom wel of waarom niet? Hoe worden deze groennormen – niet decretaal verankerd, maar toch door ANB als richtcijfers naar voren geschoven – gebruikt bij het uittekenen van het beleid? Bestaat er een behoeftekaart voor Vlaanderen waarop men kan zien of de noden nog groter zijn dan op andere plaatsen op basis van die richtcijfers? In hoever wordt bij het verlenen van subsidies, ingegaan op de bestaande lokale dynamiek? En bent u van oordeel dat, waar die lokale dynamiek niet bestaat, de overheid een tandje kan bijsteken om die lokale dynamiek wat te stimuleren of wat op gang te trekken?

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Mevrouw Valerie Taeldeman (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, ik wou toch even zeggen dat het huidige Vlaamse regeerakkoord een voortzetting is van de visie op lokale besturen. Die visie is vorig jaar al naar voren gebracht en beschouwt lokale besturen als volwaardige partners. De vorige legislatuur is er zwaar ingezet op de planlastvermindering voor de lokale besturen. Er moeten minder sectorale normen worden opgenomen in allerlei plannen die lokale besturen moesten opmaken. Er is zwaar ingezet op de planlastvermindering en deze Vlaamse Regering wil verdergaan met minder betutteling van de lokale besturen vanuit de Wetstraat naar de Dorpsstraat.

Wij zijn zelf geen voorstander van een decretale groennormering. Ik ben zelf actief in een gemeentebestuur en ik kan u zeggen dat lokale besturen zeer intens bezig zijn met thema's zoals groenbeleving, natuurbeleving. Lokale besturen zetten er zwaar op in: bijkomende bossen, speelbossen, speelterreinen die avontuurlijk worden ingericht enzovoort. Praktisch elke gemeente zet ook zwaar in op een goed onderhoud van een park in de stad of gemeente. Ik denk ook aan de lokale ruimtelijke uitvoeringsplannen waar er heel wat mogelijkheden liggen voor meer groen in verkavelingen.

Op het vlak van wonen zijn de lokale besturen aangeduid als regisseur van het lokale woonbeleid. Vlaanderen biedt een kader aan aan de gemeenten. Ik wil de redenering doortrekken voor natuurbeleving: laat het lokale bestuur de actoren samenbrengen rond natuurbeleving. Vlaanderen kan goede voorbeelden aanleveren via projecten van het Bossencompensatiefonds of via 'Groen in de Stad'.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe (Open Vld): Voorzitter, ik wil nog even de resolutie van voormalig parlementslid Khadija Zamouri van Open Vld, gesteund door het voltallig parlement, onder de aandacht brengen.

Eigenlijk was het de bedoeling om een algehele visie op groene ruimten en parken in de stad te creëren, en op alles wat daarbij hoort. Ik wilde graag nog eens even de resolutie onder de aandacht van de minister brengen, want die past bij deze vraag. Er werd in de resolutie aan de minister bevoegd voor stedenbeleid alsook aan de minister bevoegd voor natuur gevraagd om die visie uit te werken. De resolutie dateert van mei 2013. Ik wou die nog even onder de aandacht brengen, ik weet niet of er ondertussen al stappen zijn gezet. Zo ja, dan hoor ik dat heel graag.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, mijnheer De Bruyn, mevrouw Taeldeman en mevrouw De Vroe, u weet dat Vlaanderen met Vlaanderen in Actie volop inzet op groen in de stad. Het doel is dat elke Vlaming op wandel- en loopafstand over groen beschikt. Daarop wordt volop ingezet. We bekijken dit veeleer op een ondersteunende en stimulerende manier. Die weg hebben we de voorbije jaren ingeslagen en willen we verder bewandelen.

Natuurlijk is er het ANB dat heel wat expertise levert, ook aan de lokale besturen. Er is ook het Ondersteunend Centrum van het ANB, met heel wat kennisopbouw en kennisdeling. Er is ook de website www.natuurinjebuurt.be met heel wat concrete tips, informatie, vademecums, opleidingen, studiedagen en zelfs groensafari's, georganiseerd door het ANB.

Ik zei het al: stimulerend en ondersteunend. Een rode draad doorheen dit regeerakkoord is immers minder planlast, minder betutteling en geloof in de lokale autonomie. Mevrouw Taeldeman merkte dat terecht op. Het is die lijn die we ook op het vlak van het natuurbeleid willen voortzetten. Uiteraard zullen de projecten en de subsidies aan de lokale besturen worden voortgezet volgens die lijn en stimuleren we op die manier ook nieuwe projecten en ideeën.

Natuurpunt werd terecht vernoemd, want is in dezen een heel belangrijke partner. Ook die wordt lokaal ondersteund, vaak met projecten vanuit Vlaanderen.

Mijnheer De Bruyn, u vraagt ook heel specifiek naar de groennormen. Die bestaan inderdaad, het betreft een kader dat intern werd opgemaakt door het

ANB. Alles wordt afgetoetst. Het zijn streefcijfers, ze zijn niet zwart-wit. Dat is belangrijk, zo kunnen ze richting geven aan initiatieven die worden ingediend. Zo kan worden bekeken of die initiatieven al dan niet passen binnen de groennormen. Ze worden ook gebruikt om gemeenten en steden te ondersteunen bij de opmaak van hun eigen 'stedelijk groenplan' en ook om een soort groenbehoeftekaarten op te maken. Dat staat dus allemaal ter beschikking van de lokale besturen, maar bijvoorbeeld ook van de Vereniging voor Ruimte en Planning (VRP).

We zijn er echter geen voorstander van om er echt een dwingend instrument van te maken. Wel is er een soort richtlijn 'opmaak van een stedelijk groenplan', dat past een beetje in de resolutie waar mevrouw De Vroe naar verwijst. Het ANB werkt aan een actualisering ervan, samen met het VRP.

U vroeg ook of die kaarten voor heel Vlaanderen bestaan. Dat is niet het geval. In 2010 konden steden en gemeenten inschrijven om een groenbehoeftekaart op te maken. Dertien steden en gemeenten hebben die aangevraagd. Andere steden en gemeenten hebben de groenbehoeftekaarten in eigen beheer opgemaakt. Een groenbehoeftekaart geeft indicaties, ik herhaal dat die niet zwart-wit is. We moeten vooral inzetten op toegankelijkheid, op het opstellen van de aanwezige groene ruimte.

Het subsidiebeleid omvat heel veel aspecten en wordt ook voortgezet vanuit het ANB. Het projectteam Natuur in je Buurt bestaat momenteel uit drie personen op de centrale diensten in Brussel, aangevuld met in elke provincie één deeltijdse medewerker, die ook echt een ambassadeur is van Natuur in je Buurt. Het zijn de vijf mensen op de provinciale diensten die er onder het ANB voor zorgen dat ook dichtbij natuur tot ontwikkeling komt. Ze detecteren potentieel, ze kunnen lokale besturen bijstaan. We merken inderdaad grote verschillen, sommige steden en gemeenten zijn heel enthousiast en doen er heel vaak een beroep op, anderen doen dat minder. Ook dit valt natuurlijk onder de verantwoordelijkheid van de lokale besturen.

We spelen dus in op kansen en we zetten de projectmatige ondersteuning verder. Dat lijkt me de enige juiste manier. Er komen ook vaak voorbeeldboeken uit. Zo worden goede praktijken van steden en gemeenten gedeeld met andere gemeenten. Ze worden gestimuleerd om er veel aan te doen. Natuurlijk is er ook een warme oproep tot de lokale bestuurders en democratisch verkozenen op de diverse lokale niveaus om hier werk van te maken. We werken niet bestraffend, we zullen dit niet decretaal verankeren, want ik meen dat dat averechts zou werken. De manier waarop we het nu doen, lijkt me beter.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn (N-VA): Voorzitter, ik dank de minister voor haar antwoord.

Voor alle duidelijkheid heb ik mijn vraag nog eens nagelezen, en ik las er geen pleidooi in voor een decretale verankering: ik stelde een vraag naar de stand van zaken. Ik kan alleen maar zeggen dat ik de bekommernis goed begrijp die ik bij mevrouw Taeldeman hoorde om alstublieft niet nog meer betutteling van onze lokale overheden te veroorzaken, net op het ogenblik dat we proberen om een heel deel planlasten weg te nemen. We waren, zijn en blijven op dat vlak bondgenoten. Ik hoop dat daarmee, indien dat misverstand bestond, het bij dezen is uitgeklaard.

Wat ik onthoud uit het antwoord van de minister en dat ik ook belangrijk vind, is dat de groennormen, die streefcijfers zijn en een behoefte blootleggen, voor een stuk worden gebruikt als afwegingskader op het ogenblik dat initiatieven worden

genomen, dat ze gebruikt worden als toets bij vragen naar subsidiëring van initiatieven. Aan groeicijfers hebben we niets als ze niet ook voor een stukje worden opgenomen in het overwegingskader. Ik zeg heel bewust "voor een stuk" en "voor een stukje" omdat er daarnaast natuurlijk ook andere elementen in het overwegings- of afwegingskader zitten.

Minister, u sprak over dertien steden die de groenbehoeftekaart hebben aangevraagd en een aantal die het op eigen initiatief hebben gedaan. Ik veronderstel dat ik op uw diensten kan rekenen om een overzicht van die steden te krijgen. Gewoon informatief zou dat niet alleen voor mij, maar ook voor de collega's interessant kunnen zijn.

De voorzitter: Ik heb net de toezegging gekregen dat de lijst van de steden via de diensten aan u zal worden bezorgd.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van de heer John Crombez tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over bescherming van de kustpolders – 74 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Crombez heeft het woord.

De heer John Crombez (sp.a): Er is over dit onderwerp een schriftelijke vraag ingediend door mijn opvolger die tijdelijk in het parlement heeft gezeteld. Het antwoord op die schriftelijke vraag is binnengekomen, ik zal de vraag dan ook niet volledig stellen.

Ik ben hier drie jaar weg geweest. Ik herinner me net als de heer Vandaele nog levendig dat we hier drie jaar geleden dezelfde discussie hebben gevoerd. Er is een aspect waar ik op wil terugkomen. Er is een systeem om te zorgen voor de nodige bescherming omdat het ploegen of scheuren van de poldergraslanden die graslanden definitief vernietigt. Uit het schriftelijke antwoord blijkt echter dat er geen moratorium is ingevoerd. Er is wel over gepraat, maar uiteindelijk is beslist geen moratorium in te voeren.

Minister, gedurende nog een aantal maanden kan er permanente schade worden aangebracht aan dat natuurerfgoed. Is het echt niet mogelijk om, nadat er al heel veel schade is geleden, tijdens de laatste maanden en dan vooral met de winter voor de deur, verder te gaan in de bescherming en ervoor te zorgen dat al die kustpolders worden beschermd? Dat kan redelijk snel gebeuren door via een informatiecampagne een moratorium in te voeren.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Ik ben verrast door uw beknoptheid, mijnheer Crombez. Ik ben helemaal van mijn melk. Het was me trouwens helemaal niet opgevallen dat u drie jaar weg bent geweest.

Die historisch permanente kustpoldergraslanden liggen ook mij na aan het hart. Aan het einde van de vorige legislatuur hebben we nog samen, CD&V, sp.a en de N-VA, maatregelen genomen in het kader van het Natuurdecreet om die bescherming te regelen. Voor alle zekerheid hebben we die regeling ook opgenomen in het regeerakkoord.

Mijnheer Crombez, een moratorium is niet helemaal nieuw. We hebben daar ook de vorige legislatuur voor gepleit. Maar ik dacht dat de minister toen een aantal bezwaren heeft gemaakt waarom dat moratorium niet haalbaar was. We hebben toen afgeklopt op een regeling zonder moratorium.

Het lijkt me belangrijk, met of zonder moratorium, dat wij de landbouwsector proberen ervan te overtuigen dat het van belang is nu niet te scheuren. Het lijkt me ook niet altijd goed, niet elke bodem is geschikt voor akkerbouw. Dat hebben sommigen die wel al hebben gescheurd, ook al ervaren. De waterhuishouding kan er ook door in het gedrang komen.

Wat de landbouwsteun betreft, is het behoud van het permanent grasland een van de voorwaarden voor 30 procent inkomenssteun in pijler 1 van het gemeenschappelijk landbouwbeleid. We hebben ook pijler 2. Als we biodiversiteitsmaatregelen uit het Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO) gericht inzetten voor de poldergraslanden – als Europa daarmee akkoord gaat –, dan zijn daar misschien extra mogelijkheden die er vandaag niet zijn. In het kader van PDPO II bestaan er vandaag al beheersovereenkomsten: botanisch beheer, weidevogelbeheer. Die zullen nog worden aangepast in PDPO III. Misschien zijn hier een aantal mogelijkheden om de landbouwers nog extra te motiveren om die poldergraslanden te behouden, ook al is er nu geen moratorium. Misschien ben ik te idealistisch, maar ik ben ervan overtuigd dat die historisch permanente graslanden echt wel waardevol zijn, niet alleen biologisch en vanuit natuuroogpunt maar op termijn ook financieel. Immers, wat schaars is, heeft waarde. Nu leven we in krappe tijden, maar wie zegt dat dit over tien jaar nog zo zal zijn? Ik denk dan ook dat het belang heeft om ze te behouden.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Crombez, ik ben blij dat u zelf aangeeft dat hier eigenlijk al een schriftelijke vraag over was ingediend en dus ook beantwoord. Maar ik denk dat u nu vooral de nadruk legt op het al dan niet invoeren van een totaalverbod op het scheuren en bewerken van die kustpolders. Een misverstand dat vaak voorkomt en dat ook in het antwoord op de schriftelijke vraag nog eens heel nadrukkelijk wordt vermeld, is dat het niet zo is dat die historisch permanente graslanden nu niet beschermd zouden zijn. In alle gebieden die binnen de vogelrichtlijngebieden of binnen een groene gewestplanbestemming liggen, bestaat er een verbod op scheuren.

Voor alles wat niet binnen die twee bestemmingen valt, is er een vergunningsplicht. Daar wordt dus controle op uitgevoerd. Doen uitschijnen dat de regeling vandaag te weinig of geen bescherming biedt, is fout. Ik wil dat hier nog eens heel uitdrukkelijk vermelden.

De vraag om al of niet een moratorium in te voeren, is heel grondig aan bod gekomen op het moment dat wij het nieuwe ontwerp van Natuurdecreet hebben ingediend. Dat decreet is op 25 april 2014 goedgekeurd in het parlement. Daarin hebben we ervoor gekozen om geen moratorium in te stellen en in artikel 80 van het Natuurdecreet te voorzien in voldoende bescherming zonder een moratorium toe te passen.

Indien we een volledig moratorium zouden opleggen, zou dat ook betekenen dat anderen die poldergraslanden moeten onderhouden. We hebben berekend dat dit aan de overheid of aan andere organisaties 4,3 miljoen euro per jaar zou kosten. Dat is niet de bedoeling. Uit de cijfers blijkt ook dat het niet zo is dat die poldergraslanden massaal worden gescheurd. Ik denk dan ook dat we daar een goed evenwicht hebben gevonden en dat we een goede regeling hebben uitgewerkt aan het einde van de vorige legislatuur. Die regeling wordt heel

correct gevoerd. De plannen zijn nu in openbaar onderzoek, wij hopen dan ook snel te kunnen overgaan naar de volgende stappen.

De voorzitter: De heer Crombez heeft het woord.

De heer John Crombez (sp.a): Minister, de technische discussie is interessant. Mensen die in de kustpolders wonen, worden al jaren geconfronteerd met het scheuren van die polders. Dat zal deze winter opnieuw zo zijn. Los van die technische discussie vragen diegenen die de polders willen beschermen dat er wordt gestopt met scheuren. De voorbije jaren is er al te veel gescheurd.

U zegt dat er niet massaal wordt gescheurd – dat zou er nog aan ontbreken. In dat geval zouden we een actiecomité oprichten waar ook de heer Vandaele deel van zou uitmaken. Natuurlijk wordt er niet massaal gescheurd, dat is ook het punt niet. Maar er is de laatste jaren wel geleidelijk gescheurd. Nu is beslist, waarvoor dank, om die bescherming effectiever te maken. Dat zal echter een aantal maanden duren. De hoofdvraag is dan ook of u ervoor kunt zorgen dat er tijdens die laatste maanden niet meer wordt gescheurd.

Zoals de situatie nu is, zal er bijkomend worden gescheurd. De vraag is dan ook heel feitelijk: kunt u het doen ophouden? Ja. Er is een beschermende regeling, er is een verbod op scheuren, maar dat wordt niet altijd nageleefd. De budgettaire impact van dat moratorium klopt niet omdat het voor een korte periode is. En meestal zijn de landbouwers vatbaar voor een verhaal waarin ze een win-winsituatie zien. Ze weten ook dat niet alle gronden bruikbaar zijn.

Los van alle technische discussies gaat het hier om bijna-erfgoed dat ook voor de natuur heel belangrijk is. Als die poldergronden eenmaal zijn gescheurd, zijn ze onherstelbaar verloren. Zo hebben we er de afgelopen jaren veel gehad. De vraag van de kustpoldergemeenten is heel concreet om in die laatste fase het maximale te doen om die polders te beschermen.

In het tweede deel van mijn vraag vroeg ik naar een sensibilisering van de landbouwers zodat dat scheuren deze winter zou stoppen. Ik stel voor dat we doen wat we vroeger deden, namelijk met de concrete dossiers waarin er echt wordt gescheurd terugkomen naar het parlement. Daarmee bedoel ik dat ik die vraag niet vrijblijvend stel, het gaat hier om een concrete situatie. Ik dank u, en oprecht, voor alle inspanningen die u tot nu toe hebt geleverd. De situatie is verbeterd. Maar tijdens de komende periode kan er nog heel veel schade worden aangericht, en ik denk dat we dit kunnen vermijden.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Crombez, een van de prioriteiten van het ANB is juist de handhaving van die historisch permanente kustpoldergraslanden. Er wordt dus toezicht op uitgeoefend. Ik heb onlangs een aantal processen-verbaal goedgekeurd waarbij er sancties worden opgelegd in geval van overtredingen. Daar wordt effectief toezicht op uitgeoefend.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van de heer Stefaan Sintobin tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de stand van zaken van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen naar aanleiding van de conclusies van een VITO-studie over de evolutie van het ruimtebeslag in Vlaanderen tijdens de periode 1990-2010 – 79 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, ook ik heb de gewoonte om mijn vragen kort te stellen. Ik zal ze dan ook niet in extenso stellen zoals ingediend. Wie geïnteresseerd is, zal de vraag ongetwijfeld gelezen hebben.

Ongeveer vier jaar geleden startte een proces van lange adem dat moest uitmonden in het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, de opvolger van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV). In mei 2014 besliste de toenmalige minister van Ruimtelijke Ordening, Philippe Muyters, om politiek niet meer te beslissen en het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen door te schuiven naar zijn opvolger of opvolgster. Er lang nochtans al heel wat klaar. De minister was echter van oordeel dat er niet voldoende draagvlak was om de definitieve tekst door te duwen en dat "wanneer maatschappelijke organisaties en experts niet achter de beleidsvisie staan, het plan een doodgeboren kind wordt."

Ik zal nog even verduidelijken waar ruimtebeslag precies over gaat. Het ruimtebeslag is de ruimte die wordt ingenomen door onze nederzetting, dat betekent huisvesting, commerciële en industriële doeleinden, transport, infrastructuur, recreatieve doeleinden, parken en tuinen.

Nadat de minister had beslist niet verder te gaan en alles door te schuiven naar de volgende legislatuur was het wat stilletjes rond het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Het was eigenlijk opmerkelijk dat de vorige Vlaamse Regering er niet in slaagde om een langetermijnvisie te formuleren. Bijna twintig jaar na het RSV is er nog altijd geen nieuw beleidskader. Ook het nieuw Vlaamse regeerakkoord is bijzonder vaag over wat de toekomst ons moet brengen, en brengt niet onmiddellijk duidelijkheid. Er was wel een studie van de Vlaamse Instelling voor Technologisch onderzoek (VITO) die in opdracht van Ruimte Vlaanderen is opgemaakt over de evolutie van het ruimtebeslag in Vlaanderen. Er werden een aantal conclusies geformuleerd die in extenso te lezen zijn op de website van Ruimte Vlaanderen. Het rapport bevat ongeveer 80 bladzijden. Daar kan over worden gedebatteerd, onder meer inzake de conclusies die de minister trekt uit dit rapport.

Samengevat, het is misschien wat kort door de bocht maar algemeen kunnen we stellen dat elke dag in Vlaanderen 6 hectare open ruimte voor bebouwing verdwijnt.

In 1985 was nog maar 157.000 hectare bebouwd of 11,6 procent van de in totaal 1,35 miljoen hectare Vlaamse grond. Vorig jaar was dat al 253.000 hectare of 18,7 procent. Een aantal experts roepen de beleidsmakers op om in te grijpen. Ik citeer: "Als we zo doorgaan, bouwen we Vlaanderen kapot." Het is natuurlijk een conclusie die we al langer dan vandaag trekken.

Misschien een belangrijker punt is de correlatie tussen migratie en de aangroei van de bevolking en het ruimtebeslag. In de studie worden er geen echte conclusies getrokken, maar men stelt – en ik heb zo'n beetje de indruk dat men de discussie uit de weg gaat – dat men moeilijk kan bewijzen dat een en ander met elkaar te maken heeft. Men stelt wel vast dat de aangroei van het ruimtebeslag gelijk loopt met de aangroei van de bevolking, maar echte conclusies trekt men daar niet uit.

Minister, wat is de stand van zaken van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen? Wat doet u met de conclusies van de VITO-studie? Is er een tijdspad om opnieuw een beleidsplan voor jaren of een beleidskader voor jaren op te stellen? In alle teksten die ik gelezen heb, stelt men dat het opmerkelijk is dat de evolutie van de bebouwde oppervlakte doorheen de tijd, los blijkt te staan van demografische factoren als vergrijzing, bevolkingsgroei of migratie. Er kunnen zeker vragen over worden gesteld. Minister, bent u bereid om verder onderzoek te laten voeren

naar het verband tussen migratie, vergrijzing, bevolkingsgroei en de evolutie van het ruimtebeslag in Vlaanderen?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

De heer Axel Ronse (N-VA): Het is vandaag blijkbaar de dag om het vrij kort te houden, dus zal ik dat ook doen.

Ik heb twee bedenkingen. In het Vlaamse regeerakkoord is vermeld dat de evenwichten van het Ruimtelijke Structuurplan Vlaanderen worden meegenomen. Is er al een visie over hoe dat zal worden aangepakt, vooral in functie van de historische achterstand van bos en groen ten opzichte van de doelstellingen die in het structuurplan zijn opgenomen?

In het regeerakkoord wordt ook vermeld dat het Mobiliteitsplan Vlaanderen wordt afgewerkt en goedgekeurd in samenhang met het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen en het Klimaatbeleidsplan. In de commissie Mobiliteit nu donderdag wordt het rapport van de Mobiliteitsraad van Vlaanderen (MORA) voorgesteld en de MORA vraagt ook een afstemming om verkokering tegen te gaan. Minister, hoe wilt u dat aanpakken?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: De vorige Vlaamse Regering heeft in 2011 het traject ingezet naar een Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV). Op 4 mei 2012 was er het groenboek dat diende als basis voor een brede maatschappelijke discussie. Het groenboek ging uit van drie grote krachtlijnen: de metropolitane allure versterken, de mensenmaat in de ruimte koesteren en de veerkracht van de ruimte verhogen.

Bij de start is er een consultatieproces geweest, en een aantal ideeën werden verder uitgediept. Niettemin blijft de discussie vrij theoretisch, tot soms zelfs academisch. Er was weinig ruchtbaarheid rond het BRV bij het ruime publiek. Ik wil daarom, om tot een goed witboek te komen, het consultatieproces voortzetten en de lokale realiteit toetsen aan wat er in het groenboek staat.

Hoe gaan we dat aanpakken? We gaan een startconferentie houden en gebiedsgericht, in een aantal gebieden per provincie, gaan we alle betrokken actoren en middenveldorganisaties rond de tafel brengen. Het gaat om lokale besturen, gewone burgers, bedrijven, organisaties, de Gemeentelijke Commissie voor Ruimtelijke Ordening (GECORO), middenveldorganisaties die worden samengebracht om het gesprek en de discussie tussen alle actoren meer op gang te brengen over waar we met Vlaanderen naartoe willen op het vlak van ruimtelijke planning. Het is niet de bedoeling om het op de lange baan te schuiven. We willen tot een relatief kort traject komen zodat we in de loop van 2015 tot besluitvorming kunnen overgaan.

Het klopt dat de doelstellingen en de uitgangspunten van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen overeind blijven en samen met het groenboek BRV zullen we dat ook samen doen.

Het voorbereidend onderzoek uit de vorige legislatuur is te vinden op de website www.ruimtelijkeordering.be. Ik bezorg de secretaris van de commissie een digitaal exemplaar. Het is echt een expertenadvies van de VITO wat natuurlijk zeer waardevol is en als achtergrond kan dienen om verder op te bouwen.

Het regeerakkoord – en er is terecht naar verwezen – spreekt over kwaliteitsvolle ruimte, voldoende 'ruimtelijk rendement' realiseren. Natuurlijk moet dat gebeuren in samenspraak met alle andere plannen die er zijn. Ik denk aan het

Klimaatbeleidsplan dat het niet alleen heeft over mitigatie maar ook over adaptatie, en waar we dus al rekening houden met overstromingsgevoelige gebieden enzovoort. Uiteraard moet ook dat worden vertaald in het BRV. Hetzelfde geldt voor het Mobiliteitsplan. Het is logisch dat die ook doorwerken. Zodra het Mobiliteitsplan er is, zullen we het ook zoveel mogelijk laten doorwerken. We nemen alles op in de gebiedsgerichte visie die we in 2015 concreet zullen uitwerken.

Er is ook een vraag gesteld over migratie. Uiteraard hebben demografie en bevolkingsaan groei een effect op de ruimte. Dat is logisch. Er zijn al heel wat studies rond gebeurd, ook in de schoot van de Vlaamse Regering. Er is zelfs een studiedag rond georganiseerd 'Internationale migraties en migranten in Vlaanderen' waar ook de ruimte in werd opgenomen. Die resultaten zijn ook beschikbaar.

Het Steunpunt Ruimte werkt aan een ruimtemonitor. We weten dat de bevolking aangroeit en dat is een aspect waarmee we moeten omgaan.

Er wordt gezegd dat er een achterstand voor bos en natuur zou zijn. Dat geldt natuurlijk niet alleen voor bos en natuur, maar ook voor sommige andere doelstellingen. Het spreekt voor zich dat we de duidelijke afbakening in het buitengebied tot een goed einde moeten brengen. Deze Vlaamse Regering heeft ook plannen om aan de zonevreemde bossen bestemmingen te geven.

Al deze elementen staan in het regeerakkoord en zullen worden uitgediept in de beleidsnota. De komende jaren zullen we er ook werk van maken. Er is nog een hele weg te gaan, maar als we het draagvlak kunnen vergroten door ruim en concreet in debat te gaan, zal het ook makkelijker zijn om tot oplossingen en compromissen te komen in soms heel ingewikkelde gebieden waar tal van conflicten zijn en waar tal van initiatieven zijn, boven en naast elkaar, vaak van hetzelfde Vlaamse niveau. We moeten proberen om die mooi in elkaar te laten samenvloeien om tot goede gebiedsgerichte oplossingen te komen.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, ik ben blij dat u opnieuw de draad oppikt waar minister Muyters de draad heeft losgelaten.

U wilt een startconferentie organiseren, u wilt alle actoren opnieuw samenbrengen. Het maatschappelijk draagvlak is natuurlijk heel belangrijk. Minister Muyters heeft dat ook al voor een deel geprobeerd. Ik vraag me dus af of u niet opnieuw hetzelfde werk gaat doen.

Het verbaast me een beetje dat het om een heel kort traject gaat. Minister, u zegt dat u zult starten met een conferentie om alle actoren samen te brengen. U spreekt ook over een nieuw beleidskader in 2015. Dat is heel nabij. Ik hoop dat u slaagt, maar ik vrees ervoor.

Minister, ik ben al blij dat u erkent, in tegenstelling tot vele anderen, dat migratie en demografie ook een effect hebben op het ruimtebeslag in Vlaanderen. Ik weet wel dat we de discussie over migratie hier niet zullen voeren, maar ik ben in ieder geval blij dat u toch erkent dat er een probleem is met de massale immigratie van de afgelopen decennia.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

De heer Axel Ronse (N-VA): Minister, ik ben blij dat u voortbouwt op het werk van minister Muyters, 2015 in het vizier houdt, dat u de ruimtebalans zult respecteren en dat u zult afstemmen.

Het was mijn eerste betoog. Minister, ik hoop dat ik met elk antwoord van u zo blij zal kunnen zijn.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, om 'mislezingen' van het verslag te voorkomen, zou ik willen zeggen dat ik de heer Sintobin en minister Schauvliege over migratie en ruimtegebruik toch niet hetzelfde heb horen zeggen. Dit voor alle duidelijkheid.

De voorzitter: Ik denk dat ieder zijn conclusie kan trekken en mogelijk andere dingen heeft verstaan. Dat laat ik voor ieders persoonlijke interpretatie.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de ontwikkeling van het Mestactieplan (MAP) 5 – 97 (2014-2015)

VRAAG OM UITLEG van de heer Ludo Van Campenhout tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de waterkwaliteit in Vlaanderen – 100 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, het is een gekoppelde vraag maar met andere klemtonen. De heer Van Campenhout gaat in de breedte in op de waterkwaliteit en ik heb het specifiek over vermessing.

Er was recent een hoerastemming over de kwaliteit van ons oppervlaktewater. Ik weet niet of die hoerastemming op zijn plaats was, want we halen het tussentijdse doel van 2014 niet, namelijk maximaal 16 procent van de meetpunten met een overschrijding van de nitraatnorm. Het Europees vastgelegde doel voor 2018 wordt maximaal 5 procent meetpuntoverschrijdingen. De opgelopen achterstand uit het Mestactieplan (MAP 4) moet met andere woorden worden bijgebeend in het komende actieprogramma, wat een zeer grote uitdaging wordt. Voor fosfaat steken we met ruim twee op de drie meetpunten uit boven de Europese norm. Voor fosfaat is er zelfs een achteruitgang tijdens het vierde mestactieplan.

MAP 5 staat intussen in de steigers. In Boer en Tuinder van 12 september verwijst Boerenbondvoorzitter Vanthemsche naar het overmaken van het Vlaamse voorstel met betrekking tot MAP 5 aan de Europese Commissie. Hij schrijft ook dat naar aanleiding van de reactie en vragen van de commissie er deze zomer drie werkgroepen werden opgericht, waaronder een waarin de fosfaatproblematiek specifiek behandeld wordt.

Voor het komende MAP 5, dat afloopt in 2018, is het de doelstelling om nog in maximum 5 procent van de MAP-meetpunten overschrijding van de nitraatnorm te hebben. Specifiek in 'probleemstreek' West-Vlaanderen laat het MAP-meetnet momenteel nog 44 procent overschrijdingen zien voor het IJzerbekken en 36 procent overschrijdingen voor het Leiebekken.

Minister, wat hield dat Vlaamse voorstel aan Europa in, waarover Boer en Tuinder bericht? Heeft de commissie hierop al formeel gereageerd? Zo ja, wat was die

reactie? Kunt u ook wat toelichting geven bij de drie werkgroepen die zijn opgericht?

MAP 4 gaf via inspanningsverbintenissen en intensieve begeleiding een grote autonomie aan de landbouwsector zelf – wat goed is. Dit leidde weliswaar tot een verbetering van de resultaten, maar die zijn onvoldoende om de doelen van 2018 te halen. Wordt er in MAP 4 nog steeds met inspanningsverbintenissen gewerkt, of bent u van plan om in de richting van resultaatsverbintenissen te gaan en om eventueel met afdwingbare sanctioneringsmechanismen te werken?

De voorzitter: De heer Van Campenhout heeft het woord.

De heer Ludo Van Campenhout (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, de waterkwaliteit is inderdaad sterk verbeterd en dat stemt ons natuurlijk gunstig. Wat betreft de doelstelling in MAP 4 voor 2014 zijn er 16 procent meetpunten waar de drempel van 50 milligram per liter wordt overschreden.

In gebieden met een overschot aan dierlijke mest komen hoge nitraatconcentraties voornamelijk voor in de wintermaanden, met piekconcentraties rond nieuwjaar. Zou het dan niet zinvoller zijn om in de toekomst in winterjaren te meten, dat is van juli tot juni, in plaats van in kalenderjaren? In het winterjaar 2012-2013 overschreed 26 procent van de meetpunten in het MAP-meetnet, dat zich bevindt in kleinere waterlopen waar de landbouw de doorslaggevende factor is in de stikstofverontreiniging, de norm van 50 milligram nitraat per liter. Dat is een flinke verbetering in vergelijking met het winterjaar 2006-2007 toen de 50 milligramnorm nog in 43 procent van de meetpunten werd overschreden.

Dit zijn gunstige, algemene cijfers, maar er zijn grote regionale verschillen. In 2012 werd in vijf bekkens de doelstelling van MAP 4 voor 2014 al bereikt: Dender, Nete, Gentse kanalen, Brugse polders en Dijle/Zenne. De bekkens van de Maas en de IJzer zitten, ondanks een verbetering de laatste jaren, nog ruim boven de doelstelling. In de bekkens van de Demer en de Leie zien we in 2012-2013 zelfs een achteruitgang tegenover 2011-2012. U zult het me niet ten kwade duiden dat ik het gunstig vind dat het Scheldebekken bijna de norm haalt.

Ik vul de vragen van de heer Vandaele aan. Minister, bent u op de hoogte van het gegeven dat, ondanks de algemene vooruitgang, in sommige bekkens de nitraatconcentratie in het oppervlaktewater opnieuw verhoogt?

Zult u laten onderzoeken wat de oorzaak is van de verslechtering van de toestand in bepaalde bekkens? Wat zijn de belangrijkste vervuilingsbronnen?

Zult u bijkomende maatregelen nemen om, vooral in de gebieden die nog ver boven de 50 milligramnorm liggen, een verbetering van de waterkwaliteit te verkrijgen?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, ik heb enkele korte opmerkingen. Uiteraard moeten we streven naar een verbetering van de waterkwaliteit, maar ik betreur het altijd als een aantal collega's de inspanningen die de landbouwers de afgelopen jaren al hebben gedaan, wat negatief benaderen. Iedereen heeft er baat bij om hieraan te werken, zeker ook de landbouwers.

Wat de meetpunten betreft, hebben we in het verleden, in de vorige legislatuur, regelmatig een discussie gehad, onder meer met de heer Callens, over de correctheid ervan.

Ik heb ook een praktische vraag naar de werkzaamheden. Ik herinner me dat ik ook in de vorige legislatuur enkele vragen over de mestproblematiek heb gesteld. Toen heeft de toenmalige voorzitter gevraagd om ze te bundelen in een soort van opvolgingscommissie, een soort vast punt voor het op stapel staande MAP 4. De collega verwijst naar een artikel in een of ander ledenblad. De komende maanden en jaren zullen er continu vragen en reacties komen van verschillende landbouworganisaties en natuurverenigingen. Het wordt te veel als iedere keer dat iets verschijnt, een vraag om uitleg wordt ingediend. Ik roep op om er, net zoals tijdens de vorige legislatuur, een vast agendapunt van te maken en om er een soort opvolgingsvergadering over te organiseren.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe (Open Vld): Voorzitter, minister, uiteraard steunen we uw strijd voor het verkrijgen van een betere waterkwaliteit, maar we willen ook graag de vragen van de heer Vandaele steunen. Als het klopt dat er een voorstel werd overgemaakt aan Europa, hoop ik dat we als commissie ook op de hoogte worden gebracht van de details van het voorstel en van de werkgroepen.

Minister, u herinnert zich nog wel dat ik tijdens de vorige legislatuur samen met een aantal collega's een voorstel heb uitgewerkt met betrekking tot gerichte besproeiing. Dat zou een oplossing kunnen bieden aan deze problematiek. Ik verwees toen telkens naar een project in Nederland, maar ik wou graag opmerken dat er ondertussen ook een coöperatieve gestart is in Wallonië. Ik wou u daar gewoon op wijzen. Misschien kan uw kabinet dit onderzoeken, het zou misschien een deeloplossing kunnen zijn.

De voorzitter: De heer Vandaele merkte op dat de ene vraag wat enger en de andere wat ruimer is opgevat. Mijns inziens worden ze allebei door hetzelfde artikel ingegeven en dus leek het me heel terecht om ze te koppelen.

Wat de bundeling betreft, ook dat is een overweging geweest toen we de twee vragen afwogen. Vorige week heb ik aangegeven dat we zullen proberen om met thema's te werken. Ik had het toen ook over het voortgangsrapport over het MAP. Dat zal waarschijnlijk in januari of februari geagendeerd worden. Omdat deze vragen gebaseerd waren op een artikel over de waterkwaliteit, meende ik dat het te lang zou duren indien we zouden wachten op het voortgangsrapport. Ik stel wel voor om vragen in de toekomst wat te bundelen.

Mevrouw Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik heb nog twee korte vraagjes. Wat betreft de berichtgeving van de afgelopen weken, vond ik het positief dat ook positieve resultaten effectief worden meegegeven in de publieke opinie, vooral ten aanzien van de vele mensen die de inspanningen doen. We zijn inderdaad nog niet aan het eindpunt, dat werd ook in de berichtgeving duidelijk meegegeven. Ik zou het heel erg betreuren indien bij het behalen van positieve resultaten de mensen niet gestimuleerd zouden mogen worden. Ze putten er kracht uit om de trend door te zetten. Ik wil dan ook vragen om zeker de positieve resultaten en de 'good practices' nog meer in de kijker te zetten en positief te belichten om zo de mensen nog meer te stimuleren om verder werk te maken van het uitvoeren van deze moeilijke maatregelen.

Het klopt dat er ook een bestraffing noodzakelijk zal zijn indien er effectief overtredingen gebeuren of indien zaken niet opgevolgd worden. Ik vraag om de sancties af te stemmen op het milieueffect. We moeten nadenken bij welke maatregelen een overtreding een grote impact heeft en daar de sanctie op afstemmen. Dan heeft de sanctie het meeste effect en zal er een groter draagvlak zijn voor bestraffende maatregelen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, ik zal beide vragen niet door elkaar beantwoorden, ik zal het eerst over het MAP hebben.

Mijnheer Vandaele, voor MAP 5 is er inderdaad een voorstel ingediend bij de Europese Commissie. Het gaat om een nota met een tiental hoofdlijnen voor het vijfde actieprogramma. Het is een van de stappen die we zetten om te komen tot een nieuw MAP 5. Het is de bedoeling om opnieuw een derogatie aan te vragen bij de Europese Commissie in het licht van de nitraatrichtlijn.

Over dat voorstel werd overlegd in de Opvolgingscommissie Mestactieplan (OMAP). Dat is een commissie die officieel bestaat en die ook bij het vorige MAP werd opgericht om telkens de vooruitgang ervan te kunnen bespreken. Voor wie geïnteresseerd is in de samenstelling van het OMAP, heb ik de lijst bij. Het komt erop neer dat zowel milieu- als landbouworganisaties en alle betrokken administraties er deel van uitmaken.

Het gaat zowel om wetenschappelijke organisaties, zelfs universiteiten, maar ook om het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO), het departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE), de afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen (ALBON), de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) en de Vlaamse Landmaatschappij (VLM). Iedereen die enigszins betrokken is zit erin, ook de Boerenbond, het Algemeen Boerensyndicaat (ABS), BioForum, Natuurpunt en de Bond Beter Leefmilieu (BBL) zaten mee aan tafel waar dit werd voorgesteld.

Het resultaat ervan hebben we ingediend. Het werd ook besproken met de Europese Commissie. De Europese Commissie heeft ons immers gevraagd om wat we hebben ingediend te komen toelichten.

Er is ook een formele reactie gekomen van de Europese Commissie, op 27 juni 2014. In reactie op onze voorstellen stelt de Commissie dat er inderdaad al heel wat inspanningen gebeurd zijn en dat er een duidelijke verbetering is. Dat weten we natuurlijk allemaal al. Maar, en dat is duidelijk en wordt wellicht door niemand hier betwist, in een aantal rivierbekkens moeten de nitraatconcentraties nog dalen. Dat rechtvaardigt een echte gebiedsgerichte aanpak.

Mijnheer Sintobin, in het verleden is er inderdaad wat discussie geweest over het MAP-meetnet. Op een bepaald moment hebben we bekeken of er moest worden bijgestuurd. Op dit moment komt het ons eigenlijk heel goed uit dat we een dergelijk fijnmazig MAP-meetnetwerk hebben. Zo kunnen we heel gebiedsgericht bekijken waar de nitraatconcentraties zich bevinden. We kunnen ook gebiedsgericht extra maatregelen nemen. Iedereen is het erover eens dat het op dit moment een heel handig instrument is om heel concreet op lokale situaties in te spelen.

Ik zei dat de reactie van de Europese Commissie er kwam op 27 juni. Ik hoef u niet uit te leggen dat dat een heel bijzondere periode was: tussen de vorige Vlaamse Regering en de nieuwe. We zaten in volle formatieperiode, het was niet zo evident toen. Om geen tijd te verliezen en om de continuïteit te bewaren – want er was natuurlijk ook tijdsdruk – hebben we de VLM gevraagd om een aantal zaken die de Commissie vroeg, verder uit te werken in technische werkgroepen om er daarna mee naar de OMAP te gaan.

Wie zit er in die werkgroepen? Het zijn mensen van milieuorganisaties, deskundigen van de overheid, landbouworganisaties, bodem- en bemestingsdeskundigen en wetenschappelijke instellingen. Zij zitten allemaal in die

technische werkgroepen om zo concreet te kunnen antwoorden op de vragen van de Europese Commissie.

In MAP 5 zal heel resultaatgericht worden gewerkt. We zullen werken met een resultaatverbintenis: in 2018 mag maximum 5 procent van de meetpunten in het MAP-meetnet de norm van 50 milligram nitraat per liter overschrijden. Dat is de doelstelling. Om dat te bereiken moeten we goed controleren, maar ook sancties kunnen opleggen. Natuurlijk zal ook een efficiënte en effectieve controle het sluitstuk vormen van het volgende MAP.

Een beetje in de lijn van wat mevrouw Rombouts heeft gezegd, is het logisch dat we er echt voor zorgen dat de zware overtredingen en misdrijven ook zwaar worden aangepakt. Dat zal de weg zijn die we zullen inslaan. Iedereen weet het: als je af en toe een pluim geeft, krijg je vleugels. In dat licht was er de terechte communicatie over de waterkwaliteit. Het is goed om te tonen dat de zware inspanningen die we met zijn allen leveren, resultaat opleveren.

Mijnheer Van Campenhout, ik kom tot uw vragen. U verwijst naar het winterjaar 2012-2013. Ondertussen beschikken we al over meer recente cijfers, de resultaten van 2013-2014 zijn bekend en er is een verbetering merkbaar. We zien dat in slechts 21 procent van de meetpunten in het MAP-meetnet de norm van 50 milligram nitraat per liter minstens een maal werd overschreden. Dit is opmerkelijk beter dan het vorige winterjaar, toen er nog in 25 procent van de MAP-meetpunten overschrijdingen waren.

Wanneer we verder kijken per bekken, dan is voor het winterjaar 2013-2014 de MAP 4-doelstelling behaald in zeven van de elf bekkens. Het percentage meetplaatsen met minstens een overschrijding daalt ten opzichte van het voorgaande winterjaar in vijf bekkens, met name IJzer (-5 procent), Beneden-Schelde (-5 procent), Boven-Schelde (-3 procent), Leie (-17 procent) en Demer (-19 procent). Het blijft status-quo in drie bekkens: Brugse Polders, Dender en Dijle-Zenne. En het neemt toe met 1 tot 3 procent in drie bekkens: Nete, Maas en Gentse Kanalen.

Om te bepalen of de nitraatconcentratie daalt of stijgt, is het aangewezen om naar langetermijntrends te kijken. We moeten ook verder kijken dan een jaar omdat ook rekening moet worden gehouden met klimatologische omstandigheden zoals neerslag en temperaturen.

Tijdens de periode van 2000 tot 2013 zien we een heel gunstige trend in bijna 35 procent van de meetpunten, wat vier keer meer is dan de punten met een ongunstige trend. Dat is heel positief. Dit betekent echter niet dat we er al zijn. We moeten nog verdere stappen zetten. Dat doen we door heel gericht in te zetten op de zwakke punten en op de bekkens waar het beter moet. In deze gebieden is het laatste jaar gericht ingezet op extra begeleiding, sensibilisering en controle. Die drie pijlers zijn belangrijk.

Er zijn al heel wat maatregelen genomen. De resultaten tonen dat ook aan. Ook het Coördinatiecentrum Voorlichting en Begeleiding duurzame Bemesting (CVBB) ontvangt de fijnmazige resultaten en analyses van het MAP-meetnet. Zij gaan daarmee aan de slag in de waterkwaliteitsgroepen en confronteren de landbouwers met die resultaten. Ze zoeken naar oplossingen en kijken hoe een en ander kan worden verbeterd.

Mevrouw De Vroe, ik ga zeker aan de slag met de suggesties die u doet. Wij zullen daar in de verschillende werkgroepen rekening mee houden.

Natuurlijk blijven we ook telkens nagaan wat de oorzaken zijn om daaruit te leren. Er zijn niet-landbouwgerelateerde oorzaken die in bepaalde regio's een rol

spelen, bijvoorbeeld de snelle uitspoeling door de structuur in de grond. Daarnaast zijn er ook landbouwgerelateerde oorzaken, en ook daar wordt mee aan de slag gegaan.

Ik ben ervan overtuigd dat de gebiedsgerichte of lokale aanpak de juiste aanpak is. We hoeven dus niet iedereen te sanctioneren wanneer het ergens fout loopt, we moeten nagaan wat er in die focusgebieden kan gebeuren door daar een bijkomende resultaatsverbintenis op te leggen. Door strengere normen op te leggen kan men tot resultaten komen. We zien dat dit in de praktijk werkt.

In het voorjaar van 2014 hebben toezichthouders van de dienst handhaving van de Mestbank extra controles uitgevoerd in de gebieden waar de resultaten niet goed zijn. Van bij de start van het uitrijseizoen op 16 februari tot eind mei was bijna elke dag een controleploeg van de dienst handhaving aanwezig in de gebieden. Tegelijk heeft de dienst bedrijfsadvies van de VLM in die gebieden 184 landbouwbedrijven intensief begeleid en geadviseerd.

Er is ook de VODKA-actie. VODKA staat voor Verantwoord Opbrengen van Dierlijke mest, Kunstmest en Andere meststoffen. Die aanpak is bedoeld om de kennis op het terrein te verbeteren. Deze gebiedsgerichte aanpak zal nog verder geïntensifieerd worden binnen het nieuw mestactieprogramma voor de periode.

Mijnheer Van Campenhout, de tweede generatie stroomgebiedbeheerplannen, inclusief het maatregelenprogramma, ligt voor in een openbaar onderzoek. U kunt dit terugvinden op www.volvanwater.be. Daar vindt u de verschillende scenario's met bijhorende maatregelen en actieprogramma's die vaak verband houden met de waterkwaliteit. We hopen snel tot die definitieve stroomgebiedbeheersplannen te komen.

Mevrouw Rombouts, u vroeg naar de sanctionering. We moeten de sancties aanpassen aan de impact die een overtreding heeft op het milieu.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Dit is een stap in een verhaal dat nog niet geschreven is. We komen daar zeker nog op terug tijdens de komende maanden.

Mijnheer Sintobin, u gaf de indruk dat wij negatief doen over de inspanning die de landbouw doet of deed. Dat is zeker niet het geval. We weten dat die inspanningen er zijn en we zien de verbeteringen op het terrein. We moeten elkaar echter geen blaasjes wijsmaken. We hebben nog een hele weg te gaan. We moeten die Europese doelstellingen in elk geval halen. Zo niet, zullen niet alleen de landbouwers daarvoor opdraaien, maar de hele samenleving. Die doelstellingen blijven hoe dan ook belangrijk.

Minister, u zegt dat de Europese Commissie u een brief heeft gestuurd op 27 juni, met een antwoord op uw laatste suggesties of verduidelijkingen aan Europa. Kunnen wij die brief van u krijgen? We weten dat de tijdsdruk groot is. MAP 4 loopt ongeveer af, we moeten dus echt werk maken van MAP 5. We moeten met zijn allen aan die kar trekken, aan die mestkar.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van mevrouw Michèle Hostekint tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de evaluatie van waterscans bij beschermde drinkwaterabonnees – 51 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint (sp-a): Minister, ik dank u om mij even de tijd te geven om mijn vraag in deze commissie nog te kunnen stellen. Ik had ook nog een vraag in de commissie Algemeen Beleid.

Minister, u hebt wellicht opgemerkt dat mijn vraag dateert van 27 maart. Er is inderdaad een kleine vergissing gebeurd bij de indiening van mijn vraag maar ze blijft even relevant en actueel, vooral gelet op de berichtgeving die we enkele weken geleden hebben ontvangen. Daaruit bleek dat er problemen blijven opduiken bij het afsluiten van de drinkwaterabonnees. Ook dit jaar was er opnieuw een forse stijging van het aantal aanvragen om afsluitingen. Een triest record waarbij mensen voor de lokale adviescommissie (LAC) werden gedaagd en dreigden te worden afgesloten. Het gaat over mensen met betalingsproblemen.

In het Algemeen Waterverkoopreglement (AWVR) zijn een aantal bijkomende rechten voor klanten van drinkwatermaatschappijen ingeschreven. Zo wordt onder andere de verplichting ingevoerd om een gratis waterscan uit te voeren op verzoek van een beschermde klant. Daarnaast is het ook mogelijk dat het drinkwaterbedrijf op eigen initiatief een waterscan aanbiedt aan andere klanten dan beschermde klanten. De exploitant kan hiervoor wel een vergoeding aanrekenen.

Die waterscan kan heel nuttig zijn, maar het moet natuurlijk wel een maatregel zijn die dan ook ingang vindt. Wanneer men op die manier het aantal afsluitingen wil beperken, moet men ervoor zorgen dat daar een efficiënte maatregel tegenover staat.

Minister, ik heb die vraag al eerder gesteld. Ik heb toen gevraagd hoeveel drinkwaterscans er waren. Ik wil u vandaag naar aanleiding van het aantal afsluitingen en het aantal aanvragen tot aansluiting, opnieuw vragen wat de stand van zaken is, en hoeveel waterscans er tot op vandaag werden aangevraagd door beschermde klanten. Hoeveel werden er ook effectief uitgevoerd?

De maatregel bestaan nu al enige tijd. Hoe evalueert u die zelf? Hoe evalueert u zelf de doelmatigheid en de resultaten daarvan? Welke maatregelen overweegt u om de waterscan beter bekend te maken?

Op dit moment moet een beschermde klant een waterscan aanvragen, maar acht u het niet wenselijk om over te gaan tot een automatische waterscan bij alle beschermde klanten?

Uit onderzoek in het recente verleden is gebleken dat de groep van abonnees met betalingsproblemen en abonnees die werden afgesloten van drinkwater een groter verbruik had dan gemiddeld. Ook voor deze groep van risicoklanten met een hoog verbruik en betalingsproblemen zou een gratis waterscan een zeer nuttig instrument kunnen zijn. Overweegt u om dat toepassingsgebied uit te breiden naar die doelgroep?

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Mevrouw Valerie Taeldeman (CD&V): Ik sluit me aan bij deze vraag van mevrouw Hostekint die ook in de vorige zittingsperiode erg begaan was met alles wat te maken heeft met de beschermde drinkwaterabonnees en het afsluiten van gezinnen van het drinkwaternet. Ik denk dat zij zal erkennen dat de minister tijdens de vorige legislatuur heel wat heeft gedaan op het vlak van drinkwaterbeleid. Ik denk dan aan het algemeen waterverkoopreglement dat uniek is. Voordien had elke drinkwatermaatschappij een eigen reglement. De minister heeft ervoor gezorgd dat er een algemeen reglement tot stand is gekomen. Verder zijn er ook heel duidelijke regels voor de bescherming van de waterklant. Het gaat over afsluitingsregels die beter zijn gedefinieerd en over de versterkte rol van de LAC.

Ik heb even gekeken op de website van AquaFlanders dat instaat voor de opleiding voor de waterscan en voor de campagne 'Goed geregeld=geld gespaard'. Ik lees dat de waterscans die vrijwillig door beschermde drinkwaterklanten kunnen worden aangevraagd, nog maar mogelijk zijn sinds maart 2014. De scan kan dus nog maar sinds kort, dus is de periode misschien te kort om nu al een globale evaluatie te maken en om op basis daarvan te beslissen dat de scan kan worden uitgebreid naar andere doelgroepen.

Minister, klopt het dat de scans pas sinds maart 2014 mogelijk zijn?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe (Open Vld): Voorzitter, ik wil me graag aansluiten bij de vorige vraagstellers. Ik wou dieper ingaan op het doorgeven van gegevens van beschermde klanten aan bedrijven. Ik herinner mij uit een voorgaande discussie dat dat niet zomaar mogelijk is. Het heeft te maken met de privacywetgeving. Klopt het of niet? Misschien is het handig om dat te weten. Ik herinner mij dat er eens over gesproken is in het kader van energiescans.

Mevrouw Taeldeman heeft het ook gehad over de LAC-werking. Het goedgekeurde decreet heeft toch wel een aantal veranderingen teweeggebracht in de werking. De ombudsman wil ook een evaluatie en u, minister, wilt het optimaliseren. Ik wou dus even informeren hoe de gewijzigde werking van de LAC's wordt geëvalueerd.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: De waterscan past in de definitie van beschermde klant. In het ministerieel besluit van 25 maart 2014 is gedefinieerd wie beschermde klanten zijn als het gaat over drinkwater. Die beschermde klant heeft een aantal sociale voordelen – een korting op de factuur – maar heeft ook recht op de gratis waterscan. In het ministerieel besluit staat ook dat elk jaar, telkens op 1 juni, wordt beslist wie de beschermde klant is voor het komende jaar. Dat betekent dat er pas vanaf 1 juni 2014 gratis waterscans kunnen worden uitgevoerd en dat de drinkwatermaatschappijen ze pas vanaf 1 juni kunnen aanbieden. Uit een bevraging van de drinkwaterbedrijven blijkt dat er tot op heden dertig aanvragen voor een waterscan werden ontvangen waarvan er reeds zeventwintig werden uitgevoerd.

Ieder drinkwaterbedrijf organiseert die scan op zijn eigen manier, maar de overkoepelende sectororganisatie AquaFlanders heeft een model ontwikkeld om het op een goede manier te doen, rekening houdend met het model van de reeds bestaande energiescan. Zowel aspecten inzake waterbesparing, veiligheid als dienstverlening werden geïntegreerd in de waterscan. Naar analogie met de keuring van de binneninstallatie werd een opleidingstraject opgezet voor de toezichthouders. Ik heb zelf het voorrecht gehad om eens mee te gaan met iemand die een waterscan uitvoert en het gebeurt inderdaad heel concreet op

maat: het hele huis wordt onderzocht, er wordt naar lekken gespeurd, er wordt een spaardouchekop geïnstalleerd.

Een oordeel over de doelmatigheid en de resultaten van de waterscans kan nog niet worden gegeven. Het is nog te vroeg. Het is goed bekendgemaakt via de campagne 'Goed geregeld=geld gespaard'. Voor dit jaar is de campagne ook specifiek gericht op mensen die met het OCMW in aanraking komen. De medewerkers van het OCMW kunnen hun cliënten dit ook het best aanraden. Er is bewust gekozen om de scan op vraag te doen omdat het ook om een verhoogde bewustwording gaat. Mensen moeten zelf beseffen dat ze er iets moeten aan doen. De bereidwilligheid om aan de slag te gaan, is dus heel belangrijk. Ik heb onlangs een overleg gehad met organisaties waar armen het woord nemen en zij zijn er ook geen voorstander van om het verplicht te maken omdat mensen die in armoede leven al heel vaak hulpverleners over de vloer krijgen zonder dat ze er echt om hebben gevraagd. Vaak is dat natuurlijk wel goed, maar soms kan het bedreigend zijn voor die doelgroep. De organisaties zijn het er dus over eens dat het vrijwillig gebeurt, maar dat de OCMW's er zoveel mogelijk de aandacht op vestigen.

Het is dus nog maar pas ingevoerd en het is dus nog een beetje vroeg om een evaluatie te doen. Als blijkt dat de doelgroep moet worden uitgebreid, zullen we dat zeker onderzoeken. Wij staan daarvoor open. Mevrouw Hostekint, u weet dat wij de voorbije jaren heel veel hebben gedaan rond de waterarmoede. We willen dat ook voortzetten. Samenlevingsopbouw van de provincie Antwerpen heeft een mooi project uitgewerkt 'Water en Armoede'. Het project krijgt ook financiële steun.

Mevrouw De Vroe, het is ook zo dat expliciet in het ministerieel besluit is opgenomen dat de drinkwaterbedrijven ook over de waterscan moeten rapporteren. Dat gaat natuurlijk niet over privacygegevens, niet over namen, wel over het aantal dat werd uitgevoerd en over de resultaten. Die zaken zullen ook in de toekomst veel beter gerapporteerd worden door de drinkwatermaatschappijen. We hebben het immers verplicht gemaakt in de rapportering die ze moeten maken voor Vlaanderen.

Over de LAC-werking hebt u een punt, het is niet zo evident. We hebben de voorbije legislatuur de LAC-werking niet veranderd, we hebben gezegd dat niemand kan worden afgesloten van het drinkwater voor de LAC in werking treedt. De LAC bekijkt de situatie. Er staat heel uitdrukkelijk in de wetgeving dat niemand kan worden afgesloten van drinkwater die daar zelf geen schuld aan heeft, die dus echt niet de mogelijkheid heeft om te betalen.

Ik weet dat daar een discussie over bestaat, men zegt dat dit toch gebeurt. Vaak heeft dat te maken met de LAC die niet steeds goed controleert of die niet precies weet om welke mensen het gaat. Daar laat men af en toe een steek vallen. We zijn dit nu aan het bekijken. De LAC valt onder de bevoegdheid van minister Vandeurzen en dus heb ik gezegd aan het Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen dat ik opnieuw in overleg zal treden met minister Vandeurzen om te bekijken hoe we de werking van de LAC kunnen verbeteren, want dat is vaak het knelpunt.

Wat we hebben uitgewerkt, zit, zoals het ook bestaat voor energie, eigenlijk goed in elkaar. Alles staat of valt met de controles van de LAC's. Daar moet worden bekeken of het iemand betreft die echt niet kan betalen en dus niet mag worden afgesloten, of dat er iets fout zit. Af en toe wordt inderdaad gezondigd tegen de regelgeving, we moeten dus bekijken hoe de LAC-werking kan worden verbeterd. Er zijn trouwens heel veel lokale verschillen. We zijn daarover het gesprek aangegaan met collega Vandeurzen.

Nogmaals, mevrouw Hostekint, ik sta er altijd voor open om voor nieuwe doelgroepen te bekijken hoe we oplossingen kunnen bieden aan mensen die in de problemen zitten. Het proefproject in Antwerpen zal ons meer info geven, net als de volgende rapportering van de drinkwatermaatschappijen, want ook daarin zal veel informatie staan over hoe dit in de praktijk wordt toegepast.

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint (sp.a): Minister, ik dank u voor het antwoord. Het klopt dat deze maatregel nog niet zo heel lang van kracht is. Anderzijds is het natuurlijk zo dat beschermde klanten maar een heel klein aandeel vormen van degenen die worden afgesloten of met afsluiting worden bedreigd. In die zin moet dit eens worden bekeken: zelfs al vatten we alle beschermde klanten, dan nog zullen heel veel andere gezinnen in de situatie terechtkomen dat ze zullen worden afgesloten. Ik vraag daar heel oprecht uw aandacht voor. Wilt u bekijken hoe ook die mensen kunnen worden opgenomen in het systeem van de waterscans?

U zei dat men geen voorstander is van een verplichting, maar een verplichting is natuurlijk iets anders dan mensen zelf de vraag laten stellen. Er zou een heel gericht aanbod moeten zijn zodat mensen op een heel laagdrempelige manier de waterscan aangeboden kunnen krijgen. Ze zouden die vraag niet zelf moeten stellen, ze zouden die stap niet zelf moeten zetten.

Ik ben heel blij dat u zegt dat de LAC-werking zeker zal worden geëvalueerd. U geeft zelf aan dat klanten alleen kunnen worden afgesloten als ze er zelf schuld aan hebben. Dat staat open voor discussie. U verwijst naar de kennelijke onwil, maar onder kennelijke onwil valt ook het gegeven dat mensen hun afbetalingsplan niet nakomen. Ook dat wordt beschouwd als kennelijke onwil, als zelf schuld hebben aan. Het is natuurlijk niet altijd zo dat mensen die hun afbetalingsplan niet nakomen, niet willen betalen. Het is meestal niet zo. Meestal gaat het om mensen die hun factuur of afbetalingsplan niet kunnen nakomen, om mensen die effectief in armoede zitten, mensen die effectief betalingsproblemen hebben. Er zit dus wel enige ruis op de lijn. Er zijn vorig jaar 31.000 aanvragen tot afsluiting geweest, en daar zitten heel veel mensen tussen die niet kunnen betalen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.